

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 239.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365406352/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

vets genvordigheder (Moster Maria s. 95) og kan også ganske konkret afhjælpe nød (Det forbandede Huus s. 106-112). Selv om kristendommen således kan hjælpe mennesket i denne tilværelse, er dens væsentligste budskab for Ingemann dog, at den endelige salighed først opnås hinsides (f.eks. Varulven s. 123f, Den Fremmede s. 205). I Pulcinella antydes den ældre Ingemanns tro på en videre udvikling efter døden, indtil alle, selv Satan, sluttelig frelses (i udtrykket »Universets store Skole og Opdragelsesanstalts s. 210). Denne såkaldte apokatastasiære udfolder han bredest i digtet *Tankebreve fra en Afsked*, 1855, og den er betegnende for hans holdning til medmenneskene lige så vel som for hans udførelse af det romantiske begreb universalhistorien.

I den universelle historie, der går fra den oprindelige harmoni over fald og splittelse til en endegyldig lyksalighed på et højere plan end den første, findes forbilledet for individets ideelle historie. Af barndommens umiddelbare lykke udtrives mennesket ved forstanden, seksualdriften og den sociale ambition. Opgaven for den voksne bliver at forædle disse tre former for begær til hengivelse, til troen, kærligheden og den kunstneriske fantasi. Herved genvinder mennesket barndommens tabte paradys, men på et højere plan, fordi først erfaringerne fra kampen mod fristelserne giver harmonien dybde. Ingemanns eventyr og fortællinger handler egentlig alle om, hvordan mennesker forholder sig til denne livsopgave. I de fleste tilfælde postulere de en afsluttende harmoni, men deres hovedemne er dissonansen og splittelsen. Og det betyder, at de kommer til at afsløre den sandgrund, den danske biedermærkridyl byggede på, eller med andre ord, ulhyggen midt i vor ærkedanske hygge.

Genrene

Til at beskrive menneskets splittelse har Ingemann i hovedparten af sin kortprosa valgt en form, der eminent afspejler emnet: den fantastiske fortælling. Karakteristisk for denne type fortælling er dels sammenstødet mellem to verdener, fantasiens og virkelighedens, dels en markeret uvilje mod at afgøre, hvilken af disse to verdener der er reel. Ingemann giver selv en præcis beskrivelse af sine fantastiske for-